

Stichting Weidevogelbeheer Eiland van Schalkwijk

Jaarverslag 2020

Inhoud

Het weidevogelreservaat De Kroon	4
Verslag van het bestuur	5
Verslag broedvogels De Kroon/Vitens	9
Verslag vogels De Kroon.....	14
Verslag technische commissie	15
Verslag flora- en insecteninventarisatie De Kroon.....	16
Colofon	19

Voorwoord

Voor u ligt het zesde jaarverslag van onze stichting.

Net als in voorgaande jaren zagen we een plus in de aantallen broedende vogels en ook van het aantal soorten dat in de Kroon broedt. Dat geeft aan dat alle inspanningen zin hebben. Wel viel het aantal jongen dat vliegvlug werd tegen. Voor zover we daar invloed hebben is er dus nog werk aan de winkel.

Die winkel is sowieso goed gevuld, en gelukkig helpen onze vrijwilligers hem te runnen. En dankzij de samenwerking met Vitens was de winkel ook dit jaar een stukje groter en dat blijft ook zo.

Dat is erg prettig en om weidevogels op Eiland van Schalkwijk een duurzame toekomst te geven zijn nog meer van dit soort winkels nodig: nog meer goede weidevogelleefgebieden. Op dat punt zijn er stapjes in de goede richting gezet: de gemeente heeft het Collectief Utrecht Oost opdracht gegeven om een beheerplan te maken. Het Collectief investeert daar zelf ook in, wat blijk geeft van een breed draagvlak voor nieuwe weidevogelleefgebieden!

Rietgors

2020 gaat de geschiedenisboeken in als het jaar van COVID-19. Het fijne van buitenwerk als weidevogelbescherming is dat met kleine aanpassingen het werk gewoon door kon gaan en iedereen de broodnodige frisse neus bezorgde. Ook dit jaar hielpen weer veel vrijwilligers onder aanvoering van Ben de Kruijff en Tijmen Blokhuis met de uitvoering van het beheer.

Ook dit jaar kijken wij terug op een goede samenwerking met onze pachters, de gebroeders Sturkenboom.

Dank aan allen die hebben bijgedragen aan het beheer van de Kroon!

Jan Buys
Voorzitter Stichting Weidevogelbeheer Eiland van Schalkwijk

Het weidevogelreservaat De Kroon

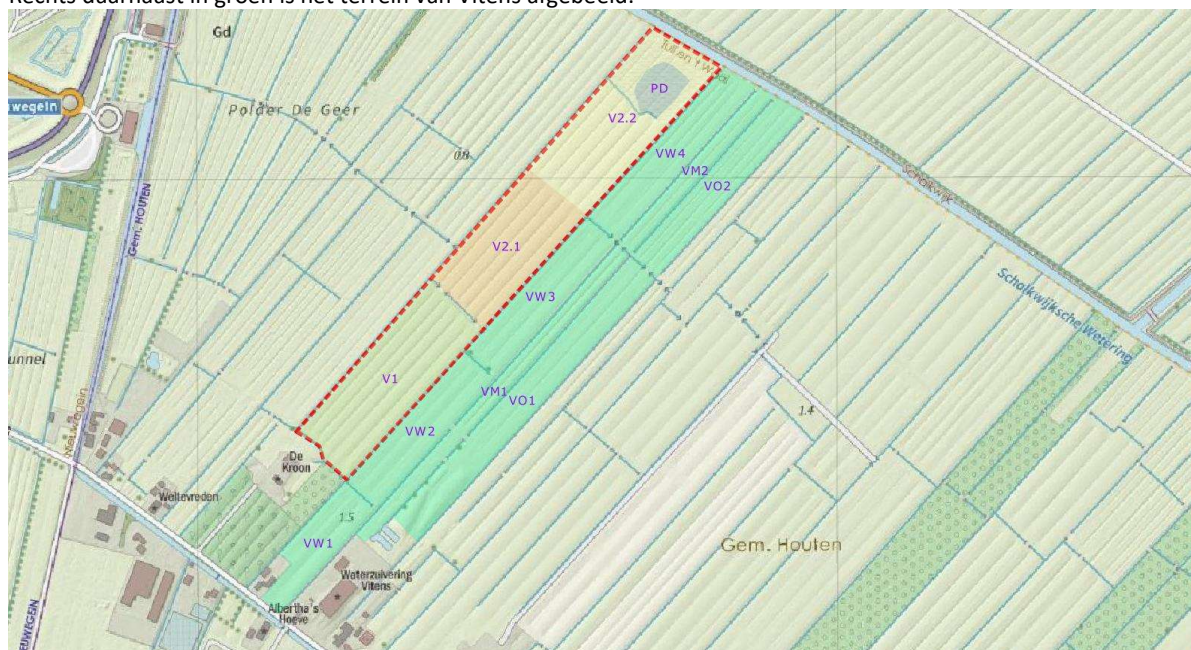
In 2014 heeft de gemeente ca 10 hectare weiland aangekocht ter compensatie voor het weidevogelbiotoop in Houten dat stukje bij beetje verloren gaat door de ontwikkeling van een bedrijventerrein en een sportpark aan de Meerpaal.

Dit compensatieplan is in overleg tussen de werkgroep Weidevogelbescherming van de Milieuwerkgroep Houten en de gemeente Houten tot stand gekomen. Enkele vrijwilligers van de Weidevogelwerkgroep Houten hebben vervolgens op 18 februari 2015 de Stichting Weidevogelbeheer Eiland van Schalkwijk opgericht. Deze stichting pacht de grond van de gemeente en verzorgt in samenwerking met een veehouder het voor weidevogels optimale beheer. De keuze is op weiland De Kroon gevallen omdat dit weiland van oudsher weidevogelrijk is. Het land is altijd traditioneel gebruikt en er is bovendien een nat gedeelte (zogeneten 'plasdras') in aanwezig wat voor weidevogels een belangrijke trekpleister kan zijn.

In 2018 is het naastgelegen weiland door Vitens verworven ten behoeve van waterwinning. De stichting heeft met Vitens afspraken kunnen maken ook hier te komen tot weidevogelbeheer.

En meer in detail. Links De Kroon met de verschillende velden (V1, V2.1 en V2.2 en het plasdrasgedeelte (PD)). Rechts daarnaast in groen is het terrein van Vitens afgebeeld.

Verslag van het bestuur

Samenstelling bestuur

Het bestuur kent een vijftal leden: Jan Buys (voorzitter), Jaap ten Boer (penningmeester), Esther Christenhuis (secretaris) en de algemene bestuursleden Arjen Vernooy en Ben de Kruijff (technische commissie).

Werkzaamheden bestuur

De bestuursleden hebben afgelopen jaar de verschillende taken uitgevoerd die direct aan hun bestuursrol zijn gekoppeld. Het bestuur onderhoudt banden met onder meer het gemeentebestuur van Houten, de Milieuwerkgroep Houten (MWH), de weidevogelwerkgroep van de MWH 'Houten Snip', het Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden, Vitens, het Collectief Utrecht Oost en de ANV Kromme Rijnstreek.

Ontwikkelingen

Publiciteit

Ook onze stichting werd geconfronteerd met de effecten van de Covid-19 pandemie. De uitvoering van de beheeractiviteiten is aangepast en er kon dit jaar helaas geen excursie georganiseerd worden. Om de stichting meer bekendheid te geven hebben we gebruik gemaakt van het aanbod van de Vogelbescherming om een korte promotiefilm te maken.

Uitbreiding De Kroon en nieuwe weidevogelleefgebieden

De samenwerking met Vitens verliep ook dit jaar goed. Vitens heeft inmiddels besluiten genomen over het beheer van zijn gronden en daar is veel aandacht voor de weidevogels. Daarmee krijgt de Kroon een steviger basis en we verwachten dan ook dat dit de komende jaren mooie resultaten gaat opleveren.

Ons doel om verspreid over het Eiland van Schalkwijk meer optimale weidevogelleefgebieden gerealiseerd te krijgen begint, zij het nog voorzichtig, dichterbij te komen. In 2020 is een belangrijke stap gezet door de gemeente Houten: zij heeft het Collectief Utrecht Oost opdracht gegeven hier samen met agrariërs een plan voor te maken. Het Collectief investeert hier zelf ook in, wat aangeeft dat er breed draagvlak is voor dit streven.

Financiën

Verpachting van de weidegrond

Net als in voorgaande jaren is er een klein positief verschil tussen de pachtsom die Sturkenboom aan de Stichting betaalt en de pachtsom die de Stichting afdraagt aan de gemeente. Het verschil tussen pachtinkomsten en pachtafdracht wordt gebruikt om kleine werkzaamheden, aanschaf van onderhoudsmaterialen en algemene kosten te dekken en een zeker eigen vermogen voor de Stichting op te bouwen.

Financiële verantwoording

De begroting en realisatie 2020 zijn door Jaap ten Boer, penningmeester van de stichting, opgesteld. De inkomsten en uitgaven van de stichting staan in onderstaande overzichten vermeld.

Daarnaast staan in dit overzicht ook de gelden vermeld van de voormalige Vogelwacht afdeling Nieuwegein en de vouchers Weidevogelbeheer De Hoon. De vrijwilligers van De Hoon, tevens in Houten, zijn niet verenigd in een stichting. Wij beheren de financiën voor dit gebied, de bedragen zijn gelabeld in onze boekhouding en worden alleen aan dit gebied gekoppelde activiteiten of uitgaven benut.

BEGROTING 2020			
INKOMSTEN		UITGAVEN	
Te ontv. pacht 2020 (€ 550,- p ha)	€ 5.100,00	Onderhoud vossenraster	€ 400,00
Gem. Houten, bijdrage weidevogelbeheer voorjaar 2020	€ 2.000,00	Onderhoud Weidevogelgebied De Kroon	€ 400,00
	-	Bestuurskosten	€ 50,00
	-	Te betalen pacht 2019-2020 (80%)	€ 4.080,00
	-	Bankkosten	€ 130,00
	-	Webruimte	€ 40,00
	-	Vergoeding Weidevogelbeheer 2020	€ 2.000,00
Negatief saldo	€ -	Positief saldo	€ -
Totaal	€ 7.100,00	Totaal	€ 7.100,00

REALISATIE 2020			
INKOMSTEN		UITGAVEN	
Ontvangen pacht 2020 Sturkenboom	€ 5.094,00	Onderhoud vossenraster	€ -
Rossingh Drilling, Scanproject Line 11	€ 350,00	Voorzieningen onderhoud de Kroon	€ 137,65
		Betaalde pacht Gem. Houten 2019-2020	€ 3.700,00
		Bankkosten	€ 119,37
		Webruimte en webhosting	€ 20,96
		Vergoeding Ecologisch boeren 2020	€ 1.488,00
		Weidevogelbeheer met drone zoeken nesten	€ 50,00
		Zaalhuur overleg weidevogelaars	€ 57,50
		Wildcamera 'De Kroon' (budget VWU-gelden)	€ 255,95
Negatief saldo	€ 385,43	Positief saldo	€ -
Totaal	€ 5.829,43	Totaal	€ 5.829,43

BALANS BOEKJAAR 2020 (31-12-2020)			
ACTIVA			
		31-12-2020	31-12-2019
Liquide middelen	Bank; saldo per 31 december 2020	€ 21.729,68	€ 22.115,11
Totaal		€ 21.729,68	€ 22.115,11
PASSIVA			
		31-12-2020	31-12-2019
Passiva	Vermogen	€ 8.675,17	€ 6.981,65
	Nog te betalen pacht 01/04-31/12-2020 aan Gem. Houten	€ 2.775,00	€ 3.060,00
	Budget weidevogelbeheer	€ 7.177,68	€ 8.715,68
	Budget gelden Vogelwacht Utrecht (VWU)	€ 3.101,83	€ 3.357,78
	Budget gelden Weidevogelgebied De Hoon	€ --	€ --
		€ 21.729,68	€ 22.115,11

31 december 2020
 Penningmeester Stichting Weidevogelbeheer EvS
 Jaap ten Boer

Beheer

Het gebied De Kroon kan niet floreren zonder het beheer dat de technische commissie voor haar rekening neemt. Ben de Kruijff en Tijmen Blokhuis hebben samen met een groep vrijwilligers alle beheerwerkzaamheden op het terrein De Kroon uitgevoerd om het weidevogelklimaat te optimaliseren.

Ook dit jaar spreken we onze hartelijke dank uit aan alle vrijwilligers die hebben meegeholpen! Ieder heeft naar eigen vermogen en kunnen een bijdrage geleverd aan het beheer. Zonder hun inzet en ondersteuning hadden we niet tot deze resultaten kunnen komen. In alfabetische volgorde noemen we hier graag:

Arris Harskamp, Ben de Kruijff, Dirk Murray, Ewoud Plomp, Jan Vrerink, Janek Szyszka, Kees Gijzen, Michiel van Schoten en Tijmen Blokhuis. Het verslag van de technische commissie is separaat opgenomen in dit jaarverslag.

Monitoring en evaluatie

In 2016 is gestart met het opzetten van een systematische monitoring van de natuurwaarden, zowel fauna als flora en de laatste twee jaar zijn ook voorkomende insecten genoteerd. Met deze gegevens wil de Stichting naar haar financiers en andere belanghebbenden en belangstellenden verantwoording afleggen over het gevoerde beheer.

Inventarisatie flora

Net als in 2019 is wederom in juni door Karin Lenten, Frans Kok, Richard Janzen en Martin van Genderen van IVN Nieuwegein een flora- en insecteninventarisatie uitgevoerd. De lijst met soorten op De Kroon telt ruim 120 verschillende planten en er zijn ook mooie insectenwaarnemingen gedaan. De lijsten met de verschillende waarnemingen staan in de bijlagen van dit jaarverslag en zijn ook separaat vindbaar op de website.

Waarneming vogels

Gedurende het broedseizoen hebben Ben de Kruijff en Tijmen Blokhuis wekelijks de aanwezige (weide)vogels geïnventariseerd en hier verslaglegging van gedaan. Dit jaar was er sprake van matig broedsucces. Het vermoeden bestaat dat dit met name het gevolg is van predatie. Verderop in dit jaarverslag staat het verslag Broedvogels.

Communicatie en voorlichting

Excursie

De jaarlijkse excursie stond tijds al weer aangemeld via de Nationale Vogelweek van de Vogelbescherming om in mei 2020 plaats te vinden, maar net als alle andere activiteiten hebben we deze in verband met de COVID-19 pandemie moeten afgelasten.

Samenwerking met Vogelbescherming

Na de vernieuwing van de website vorig kalenderjaar was het zaak de stichting ook op een andere manier onder de aandacht te brengen. De Vogelbescherming heeft ons de mogelijkheid geboden een korte promotiefilm op te nemen over De Kroon. Ben de Kruijff heeft samen met Jamal Oulad-Eddib van de Vogelbescherming het concept uitgewerkt en de film gemaakt. Deze film heeft zowel via de Vogelbescherming als via de lokale media (Gemeente Houten, Milieuwerkgroep, Groentje) veel aandacht mogen krijgen. Een mooi visitekaartje voor onze stichting. De film is ook op onze website te vinden in het menu onder Stichting (www.wevs.nl).

Verslag broedvogels De Kroon/Vitens

Inleiding

De broedvogels zijn op de gebruikelijke wijze geïnventariseerd door langdurige observaties vanaf de container, het land van Vitens en de hut bij de plasdras vaak onafhankelijk door TB en Bdk. Door de waarnemingen naast elkaar te leggen is een betrouwbaar beeld ontstaan van het aantal aanwezige broedparen. Het vaststellen van het broedsucces is een stuk lastiger. Leidend was het kenmerkende alarmgedrag van de ouders en waarnemingen van jonge vogels. Zoals altijd zijn er geen nesten gezocht om de vogels niet te verstoren. Wel zijn bij toeval tureluur- en kievitnesten gevonden op plaatsen waar we al zeker waren van de aanwezigheid van broedparen.

Tureluurnest

Zoals bij de bespreking van de afzonderlijke broedvogels zal blijken is er een matig broedsucces geweest. We hebben het sterke vermoeden dat dit vooral door predatie is gekomen. Kraaiachtigen verblijven in het vroege broedseizoen veelvuldig in groepen op De Kroon en er wordt heel intensief gejaagd door de buizerd die vlakbij broedt. Ook bruine kiekendief en havik komen regelmatig langs. Het natte gebied was ook heel populair in het droge en warme voorjaar bij blauwe reigers en ooievaars waarvan is waargenomen dat die jonge vogels eten. Eenmaal is waargenomen dat een grondpredator overdag op De Kroon liep, mogelijk een marterachtige. Op het pad naar de Kroon wordt regelmatig een kat waargenomen maar die is nooit op De Kroon gezien.

Eind februari/begin maart is het vossenraster geplaatst op De Kroon en een gedeelte van Vitens. Het vossenraster heeft gedurende de gehele broedtijd op spanning gestaan en is op 12 juni verwijderd. We denken dat een vos toch De Kroon heeft bezocht omdat er regelmatig eieren uit een nest van de grauwe gans op V1 zijn gehaald en er een intact ganzenei op enkele meters van het nest

werd terug gevonden. Een cameraval bij het ganzennest heeft geen bewijs van predatie door de vos opgeleverd. Het plotseling stoppen van de alarmering door aanwezige jonge vogels van alle 5-6 paar kieviten op V1 duidt ook op predatie door een vos. Wij weten niet hoe de vos door het vossenraster is gekomen.

De buizerd die regelmatig bij de plasdras kwam

Het is overigens niet verwonderlijk dat de hoge aantallen broedvogels veel roofdieren aantrekken.

Het is heel positief dat met het aan de weidevogels aangepaste beheer bij Vitens er in een korte tijd een aanzienlijke hoeveelheid weidevogels zijn gaan broeden.

Op 22 juni is het gras op De Kroon en Vitens gemaaid. De broedvogels hadden het gebied toen verlaten.

Grutto

De grutto's arriveerden al vroeg op de plasdras, op 17 maart waren er 20 aanwezig en was de paarvorming druk aan de gang. Door aflezen van kleurringen kon worden vastgesteld dat er verschillende grutto's aanwezig waren die geringd waren door Siebe Bonthuis op De Hoon. Maar ook was er een vogel die uit het ei was gekropen in de Vijfheerenlanden en geringd was door Astrid Kant. Een vogel die in 2019 als jong op De Hoon was geringd (ringcode G4WWP) heeft zijn eerste volle zomer op De Kroon doorgebracht en veroorzaakte als puber vaak ruzie met de aanwezige broedparen.

In tegenstelling tot de situatie op De Hoon begonnen de grutto's pas laat territoria op De Kroon en Vitens in te nemen.

Op De Kroon waren er broedparen op V1(2), V2.1(1), V2.2(2) en plasdras (1?). Op Vitens was dat VW4(1), VM2(1) en VO2(2). Totaal dus 9 of 10 broedparen wat een paar meer is dan vorig jaar.

Er waren een of twee broedparen waarvan een van de partners een kleurring had. In ieder geval geldt dat voor de grutto met ringcode R3LYBR. Alle gruttopen leken jongen te krijgen maar de meesten stopten met alarmeren ruim voordat de jonge vogels vliegvlug zouden zijn. Misschien hebben twee broedparen bij Vitens jongen grootgebracht.

Veelvuldige observaties van de plasdras ook 's avonds als de grutto's gemeenschappelijk slapen aan het eind van het broedseizoen leverden geen enkele jonge grutto op. Overigens bij waarnemingen van Bdk op de Ezumakeegh (Lauwersmeer) een bekend verzamelpunt van grutto's in het naseizoen bleek dat ongeveer 1% van de vele honderden aanwezige grutto's dit jaar uit een ei was gekropen. Het heel droge en warme voorjaar heeft waarschijnlijk bijgedragen aan het slechte broedsucces van de grutto.

Tureluur

De tureluur blijft het goed doen op De Kroon/Vitens. Totaal 9 broedparen waarvan 7 op De Kroon (V1 twee paar, V2.1 een paar, V2.2 twee paar en plasdras drie paar) en 2 op Vitens (VW4 een paar en VO een paar). Alle drie de paren rond de plasdras kregen jongen. Tenminste drie jonge vogels zijn daar vliegvlug geworden. Ook hier was predatie omdat het aantal jongen per broedpaar steeds afnam. Waarschijnlijk hebben de andere broedparen ook jongen gekregen die opgroeiden maar met zekerheid is niet te zeggen of die vliegvlug zijn geworden.

Jonge tureluurs

Kievit

De 19 paar kieviten die op De Kroon/Vitens aanwezig waren onderschrijven het steeds aantrekkelijker worden van het gebied voor deze soort. De broedparen waren gevestigd op De Kroon aanwezig op V1(6), V2.1(1), V2.2(2) en bij de plasdras nog 2. Bij Vitens zaten de broedparen op VW4(5), VO2(2) en VW3(1). Alle broedparen leken jongen te krijgen maar geen of vrijwel geen jongen zijn grootgebracht. Alle jonge vogels op V1 leken op een dag verdwenen te zijn (vos?). Bij observaties aan de plasdras kon waargenomen worden dat er steeds minder pulli rondliepen. Er is slechts 1 jonge kievit waargenomen die bijna vliegvlug was. Dus ook voor de kievit was het een slecht broedjaar.

Kleine plevier

Het blijft raadselachtig wat er met de kleine plevieren op De Kroon gebeurt. Ook dit jaar over het gehele broedseizoen weer 4-5 baltsende en parende vogels bij de plasdras maar jonge vogels werden nooit waargenomen behalve een vliegvlug jong beest wat in juli kwam voedsel zoeken en ergens anders uit het ei moet zijn gekropen. Het leek erop dat legsels steeds werden verloren en er opnieuw broedpogingen werden gedaan. Ondanks de langdurige en veelvuldige observaties vanuit de schuilhut kon niet worden vastgesteld wat er fout gaat. Voedselgebrek speelt in ieder geval geen rol omdat de kleine plevieren zichtbaar veel prooidiertjes uit het slik of vanaf de grond oppikten.

Scholekster

Het gehele voorjaar verbleven er scholeksters bij de plasdras en een paartje leek te gaan nestelen omdat verschillende paringen werden waargenomen. Een zekere broedpoging kon niet worden vastgesteld.

Grauwe gans

Dit jaar is het broeden van deze soort voor het eerst vastgesteld. Een paar had een nest met 8 eieren op De Kroon op V1 naast de scheidingssloot met Vitens. Zoals hierboven al is genoemd is dit nest hoogstwaarschijnlijk door een vos geplunderd. Toen er nog maar twee eieren over waren is het nest verlaten. Ook bij Vitens werd een nest gevonden langs de hoofdwatgang. De eieren in dit nest zijn ook geroofd mogelijk door kraaiachtigen.

Slobeend

Tenminste twee paren hebben gebroed op De Kroon (een paar op V1 en een paar op V2.1). Regelmatig werden vier mannetjes waargenomen of dit betekent dat er meer broedparen waren of dat er een mannenoverschot was is niet duidelijk. Over het broedsucces valt niets te zeggen.

Drie van de vier man slobeenden

Wilde eend

De schatting is dat er zowel op De Kroon als bij Vitens 3 eenden hebben genesteld. Verschillende keren zijn moeders met groepen pulli waargenomen en verschillende leeftijdscategorieën.

Krakeend

Het gebied wordt steeds aantrekkelijker voor de kraakeend. Op 4 juni werden er bijvoorbeeld 20 gezien op de plasdras. Minimaal 2-3 paren broedden op De Kroon en ook op Vitens waren er twee stellen. Broedsucces is onbekend.

Bergeend

Het gehele voorjaar verbleef er een zeer broedverdacht paartje bergeenden op en rond de plasdras. Het mannetje verdedigde de plas tegen andere bergeenden en verjoeg ook consequent de slobeenden die kwamen voedsel zoeken/rusten. Er zijn geen jongen vastgesteld.

Kuifeend

Een paar kuifeend moet bij de scheidingssloot tussen De Kroon en Vitens hebben gebroed.

Meerkoet

De slootjes op De Kroon en Vitens zijn in trek bij meerkoeten. Wij schatten op De Kroon 3 broedparen en ook op Vitens eenzelfde aantal. Veel nesten zijn uitgehaald maar ook enkele jonge vogels zijn grootgebracht.

Graspieper

Gelukkig is de graspieper weer teruggekeerd als broedvogel met twee mogelijk paren op De Kroon (V1,V2.2) en een zeker broedpaar op Vitens (VW3). Broedsucces is onbekend.

Gele kwikstaart

Bijzonder was de vestiging van een paar gele kwikstaarten bij de plas dras. Dat deze schaarse broedvogel van rijke weidegebieden zich vestigde onderstreept de positieve ontwikkeling van het gebied. Het paartje is langdurig en broedverdacht waargenomen. Het broedsucces is onduidelijk er zijn geen jonge vogels waargenomen.

Rietgors

In het late voorjaar verbleven er dagelijks een of twee zingende mannetjes rietgorzen op het achterste gedeelte van De Kroon. Mogelijk betrof het tweede broedpogingen van de vogels die langs de wetering broeden en die nu met de hoge vegetatie op De Kroon een broedpoging deden. Het resultaat is onbekend.

Kleine karekiet

Zingende vogels waren aanwezig in het hoge riet bij de container en bij het achterste slootje. Door een onverwachte en ongewenste maaiactie van het riet op 13 juni zijn de vogels verdwenen.

Overzicht broedgevallen en resultaten

Het overzicht van de broedgevallen en resultaten (tussen haakjes) staan hieronder.

Waarneming	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Grutto	3-5	2(2)	3-5 (3)	7-8 (4-5)	8-9 (4-5)	9-10 (2?)
Kievit	2	4-5 (0)	4 (1)	9 (3)	14-16 (4-6)	19 (1?)
Tureluur	2	2-3 (2)	5 (5)	5-6 (5)	9 (4-6)	9 (3-5)
Meerkoet	-	-	1 (?)	enkele(?)	5-6 (3-4)	6 (2-3)
Slobeend	1	1?	2 (?)	3 (3)	3-4 (?)	2-4 (?)
Wilde eend	0	1	2 (2)	4 (4)	6 (?)	6 (?)
Krakeend	-	-	2 (2)	2 (?)	4-5(?)	4-5 (?)
Kuifeend	0	1 (1)	1 (1)	1-2 (?)	1(?)	1 (?)
Grauwe gans	0	0	0	0	0	2 (0)
Nijlgans	-	-	1 (1)	0	0	0
Graspieper	0	1-2 (1)	0	0	0	1-3 (?)
Witte kwikstaart	0	0	1 (1)	0	0	0
Rietgors	0	1?	0	0	0	1-2 (?)
Kleine plevier	1?	0	2 (?)	2 (1-2)	2 (0)	2 (0)
Kleine karekiet	0	0	1	0	0	1-2 (0)

Conclusie

Uit bovenstaand overzicht kan worden geconcludeerd dat het aantal broedparen en soorten nog steeds **toeneemt**. Dat gold ook tot vorig jaar voor de broedresultaten van de weidevogels. Het jaar 2020 zal echter de boeken in gaan als een **heel matig jaar voor de weidevogels**. Volgend jaar zal het vossenraster nog beter moeten worden geplaatst.

Weidevogelgebieden De Kroon, Vitens en verklaring gebruikte codes

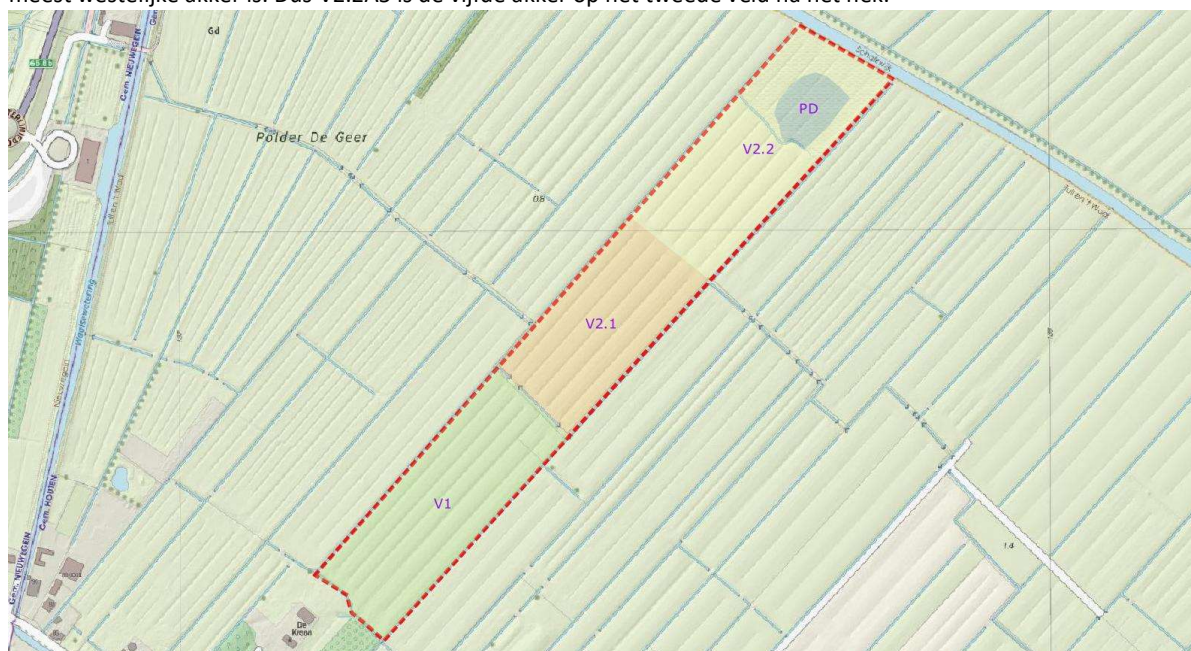

Op bovenstaand kaartje zijn de locaties van de verschillende deelgebieden op De Kroon (V1,V2.1,V2.2,PD)) en Vitens (VW1,VW2,VW3,VW4,VM1,VM2,VO1,VO2)) weergegeven.

Verklaring gebruikte codes:

- V1 Het veld vanaf de ingang tot de hoofdwatergang.
- V2.1 Het veld na de hoofdwatergang tot het hek aan de oostzijde halverwege het tweede veld.
- V2.2 Het veld na dat hek tot het dwarslootje.
- PD Het plasdras tussen het slootje en de wetering.

Op V1, V2.1 en V2.2 zijn zes akkers gescheiden door vijf greppels. De akkers worden aangeduid als A1-6 waarbij 6 de meest westelijke akker is. Dus V2.2A5 is de vijfde akker op het tweede veld na het hek.

Figuur 1 Perceel indeling De Kroon

Verslag vogels De Kroon

In deze paragraaf worden alleen de bijzondere waarnemingen genoemd waarvan de kwartel wel het meest opvallend was. De kwartel is in Nederland een schaarse broedvogel van kruidenrijke graslanden. In onze regio is hij zeldzaam. Op 8 mei werd een vogel roepend op V2 waargenomen en dat was ook zo op de volgende dag. Ondanks de regelmatige inventarisatierondjes werd de kwartel niet meer gehoord tot op 12 juli (na het maaien). Er riepen toen 1 of 2 vogels in het lage gras van V2. Op 25 juli werd een exemplaar op V2.1 opgejaagd tijdens het spuiten van de zuring. Het is dus goed mogelijk dat er een paartje kwartels op De Kroon heeft gebroed. Het betekent in ieder geval dat het kruidenrijke grasland op De Kroon aantrekkelijk is voor deze vogels. Jaarlijks wordt voor het grasmaaien in juni 's avonds laat geluisterd naar eventuele kwartelkoningen. Die werden niet gehoord.

In de nazomer verbleef een juveniele purperreiger enkele dagen op De Kroon en ook een lepelaar liet zich dit jaar weer zien. Een adulte man smient bleef tot laat in het voorjaar bij een sloot op het land van Vitens.

De meest waargenomen roofvogels zijn torenvalken en buizerds maar ook de bruine kiekendief komt regelmatig langs. Een enkele keer is er een slechtvalk en ook de havik die jagend achter een houtduif aan in de broedtijd een enorme paniek onder de weidevogels veroorzaakte.

Steltlopers komen vaak foerageren op de plasdras waaronder alle ruitersoorten (behalve poelruiter) en dit is ook de plek voor vele watersnippen op voorjaars- of najaarstrek. Bokjes worden dan ook waargenomen tot een maximum van 5 exemplaren tegelijk(!). Vanuit de schuilhut kon een voedselzoekend bokje worden bewonderd wat heel bijzonder is voor deze zeer stiekeme vogels.

Meeuwen komen ook regelmatig op de plasdras. Het leek erop dat er zich een kleine kolonie kokmeeuwen ging vestigen maar dit ging uiteindelijk niet door. Bijzonder was de waarneming van een adulte zilvermeeuw in mei op de plasdras. In deze regio zijn kleine mantel-, pontische en geelpootmeeuwen meer gebruikelijk.

Verslag technische commissie

Begrazing en beheer

Tot het vroege voorjaar is De Kroon begraasd met schapen wat leidde tot een flinke beperking in de hoeveelheid gras. Echter vergeleken met andere jaren bleven er toch de nodige restanten oud gras staan wat niet optimaal is voor de weidevogels en wat waarschijnlijk het gevolg was van het te vroeg weg halen van de schapen. Dit jaar was het niet nodig de kanten te frezen. Wel moest er langs de scheidingsloot met de frambozenplantkwekerij vier volle kruiwagens met plastic afval wat was overgewaaid vanuit de kwekerij worden verwijderd. De eigenaar heeft zich hiervoor geëxcuseerd en benadrukt dat met het geplaatste windraster dit niet meer kan gebeuren. Het vossenraster is geplaatst in de laatste week van februari en de eerste week van maart. Voor het eerst is dit jaar ook het meest westelijke gedeelte van het land van Vitens omgeven door het raster. Het vossenraster is op 12 juni verwijderd. De inventarisatie van de planten/insecten op de Kroon werd uitgevoerd op 15 juni waarna het gras is gemaaid. De opbrengst was vergelijkbaar met vorig jaar ondanks het zeer droge groeiseizoen. Op 1 september is De Kroon opnieuw gemaaid en in de late herfst is begonnen met de begrazing door een dertigtal schapen. Na het maaien van het gras op Vitens zijn daar paarden ingeschaard die het gras zeer kort hielden wat aantrekkelijk was voor voedselzoekende Kieviten na de broedtijd.

Waterpeil

Het was aanvankelijk de bedoeling dat HDSR de buis/stuw tussen de wetering en de scheidingsloot De Kroon/Vitens voor het broedseizoen weer functioneel zou maken. Door het natte vroege voorjaar was dat niet mogelijk en zijn de werkzaamheden medio juli uitgevoerd en konden we vanaf die datum weer het greppelpeil op V2 en het peil van de plasdras goed regelen. Door het zeer droge en warme weer in mei is er in de polder door de boeren veel beregend waardoor het polderpeil dusdanig laag werd dat de plasdras snel begon op te drogen. Omdat dit zou leiden tot voedselverlies voor met name de drie families tureluurs met jongen heeft de gemeente de aanschaf van een benzinemotorpomp mogelijk gemaakt waardoor het gewenste peil weer bereikt kon worden. De vergaande wateronttrekking door de boeren is gemeld aan het HDSR wat heeft geleid tot een meer beperkt gebruik van het oppervlaktewater.

Invloeden van buiten

Er is na de broedtijd seismologisch onderzoek uitgevoerd op De Kroon/Vitens met als doel eventuele benutting van aardwarmte. Hierbij is overleg geweest met de pachter en eigenaren van de gronden. Een kleine financiële vergoeding is ten bate van de Stichting gekomen.

De regelmatige aanwezigheid van vissers aan de wetering ter hoogte van De Kroon gaf verstoring van de vogels die op de plasdras voedsel zoeken en rusten. De broedvogels leken er niet onder te leiden. Na de constatering dat kanovaarders vanuit de wetering De Kroon waren opgelopen tijdens de broedtijd zijn er verbodsborden langs de wetering geplaatst.

Zuring- en distelbestrijding

Eind juli is begonnen met de zuring-/distelbestrijding. Bij de vrijwilligers was er zeer weinig animo voor de chemische methode. Omdat het handmatig uitsteken nauwelijks effect oplevert moest toch de noodzakelijke bestrijding met herbiciden worden uitgevoerd. Dit betekende dat de gehele Kroon in totaal vier keer (twee keer distel, twee keer zuring) met de rugspuit door Bdk is behandeld wat een zware klus was. De eigenaar van de frambozenplantkwekerij is er bij herhaling op aangesproken de distels aan zijn kant van de scheidingsloot te verwijderen. Dat heeft helaas geen effect gehad wat betekent dat met de heersende windrichting zaad op De Kroon is terecht gekomen. In het jaarlijkse overleg met de pachter van De Kroon en Vitens (JS) zijn de verschillende knelpunten (zoals het klepelen van een rietzone terwijl er een kleine karekiet broedt) besproken en zijn er in goede harmonie oplossingen aangedragen. Het maaien op Vitens is net als op De Kroon pas gebeurd nadat het broedseizoen was afgelopen. Er is goed overleg geweest met Vitens over de meest optimale manier waarop ook op het land van Vitens vernatting kan plaatsvinden. Het is het plan dat in 2021 begonnen gaat worden met de aanleg van de nieuwe waterwinputten en de aanpassingen van de waterhuishouding.

Verslag flora- en insecteninventarisatie De Kroon

uitgevoerd juni 2019 door Karin Lenten, Frans Kok en Richard Janzen van IVN Nieuwegein

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	KFK	Fam	Est	2019	2020
Akkerdistel	<i>Cirsium arvense</i>	9	43	x	x	x
Akkerkers	<i>Rorippa sylvestris</i>	8	17		x	x
Beekpugne	<i>Veronica beccabunga</i>	8	35		w	
Beemdlangbloem	<i>Festuca pratensis</i>	8	50	x	x	x
Beklierde duizendknoop	<i>Persicaria lapathifolia</i>	9	12	x	x	x
Blaartrekkende boterbloem	<i>Ranunculus sceleratus</i>	9	5		w	x
Blauw glidkruid	<i>Scutellaria galericulata</i>	32	9	x		
Blauwe waterereprijs ?	<i>Veronica anagallis-aquatica</i>	6	35		w	
Bleke klaproos	<i>Papaver dubium</i>	8	6		t	
Duizendblad	<i>Achillea millifolium</i>	9	43		x	
Echte kamille	<i>Matricaria chamomilla</i>	9	43	x	x	x
Echte koekoeksbloem	<i>Silene flos-cuculi</i>	8	11	x		x
Echte valeriaan	<i>Valeriana officinalis</i>	9	41	x	x	x
Engels raai gras	<i>Lolium perenne</i>	9	50	x	x	x
Es	<i>Fraxinus excelsior</i>	9	115	x		
Fluitenkruid	<i>Anthriscus sylvestris</i>	9	28	x		
Geknikte vossenstaart	<i>Alopecurus geniculatus</i>	9	50	x	x	x
Gekroesde melkdistel	<i>Sonchus asper</i>	9	43	x	x	x
Gele lis	<i>Iris pseudacorus</i>	9	53	x		
Gele plomp	<i>Nuphar lutea</i>	8	60	x		
Gele waterkers	<i>Rorippa amphibia</i>	9	19	x		x
Gestreepte witbol	<i>Holcus lanatus</i>	9	50	x	x	x
Gevleugeld helmkruid	<i>Scrophularia umbrosa</i>	5	35	x		
Gewone duivenkervel	<i>Fumaria officinalis</i>	7	7		t	
Gewone hoornbloem	<i>Cerastium fontanum s vulgare</i>	9	11	x	x	x
Gewone waterbies	<i>Eleocharis palustris</i>	8	49		w	x
Glanshaver	<i>Arrhenatherum elatius</i>	9	50	x	x	x
Goudhaver	<i>Trisetum flavescens</i>	7	50	x	x	
Greppelrus	<i>Juncus bufonius</i>	9	48		w	x
Groot streepzaad	<i>Crepis biennis</i>	7	43		x	
Grote brandnetel	<i>Urtica dioica</i>	9	67	x	x	x
Grote egelskop s.l.	<i>Sparganium erectum</i>	9	125	x	x	x
Grote kattenstaart	<i>Lythrum salicaria</i>	9	85	x		
Grote klaproos	<i>Papaver rhoeas</i>	8	6		t	
Grote lisdodde	<i>Typha latifolia</i>	9	126			x
Grote ratelaar	<i>Rhinanthus angustifolius</i>	7	35	x		
Grote vossenstaart	<i>Alopecurus pratensis</i>	9	50	x	x	x
Grote waterweegbree	<i>Alisma plantago-aquatica</i>	9	44	x	w	x
Grote weegbree	<i>Plantago major s major</i>	9	34	x	x	x
Grove varkenskers	<i>Coronopus squamatus</i>	7	17		x	
Haagwinde	<i>Convolvulus sepium</i>	9	108	x		
Harig wilgenroosje	<i>Epilobium hirsutum</i>	9	25	x	x	x
Heen	<i>Bolboschoenus maritimus</i>	8	49	x		
Heggenwikke	<i>Vicia sepium</i>	8	24	x	x	x
Herderstasje	<i>Capsella bursa-pastoris</i>	9	17	x	x	x
Herik	<i>Sinapis arvensis</i>	8	17		x	x
Holpijp	<i>Equisetum fluviatile</i>	8	4	x	x	x

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	KFK	Fam	Est	2019	2020
Hondsdrif	Glechoma hederadea	9	32		x	x
Kamgras	Cynosurus cristatus	8	50	x	x	
Kleefkruid	Galium aparine	9	39	x	x	x
Klein hoefblad	Tussilago farfara	9	43	x		
Kleine klaver	Trifolium dubium	9	24		x	x
Kleine varkenskers	Coronopus didymus	6	17		t	
Kleine veldkers	Cardamine hirsuta	9	17	x		
Kluwenhoornbloem	Cerastium glomeratum	8	11	x		
Kompassla	Lactuca serriola	8	43		t	x
Koolzaad + Raapzaad	Brassica napus + rapa	9	17	x	x	
Korrelganzenvoet	Chenopodium polysermum	8	8		t	
Kropaar	Dactylis glomerata	9	50	x	x	x
Kruipende boterbloem	Ranunculus repens	9	5	x	x	x
Kruldistel	Carduus crispus	9	43	x	x	
Krulzuring	Rumex crispus	9	12	x	x	x
Kweek	Elytrigia repens	9	50		x	x
Lidrus	Equisetum palustre	9	4	x	x	x
Liesgras	Glyceria maxima	9	50	x	x	x
Madeliefje	Bellis perennis	9	43		x	
Mannagras	Glyceria fluitans	9	50	x	x	x
Melganzenvoet	Chenopodium album	9	8		t	
Moederkruid	Tanacetum parthenium	8	43		t	
Moerasandoorn	Stachys palustris	9	32	x		
Moerasbasterdwederik	Epilobium palustre	7	25		w	x
Moerasdroogbloem	Gnaphalium uliginosum	8	43	x	w	x
Moeraskers	Rorippa palustris	9	17	x	x	
Moerasrolklaver	Lotus pedunculatus	9	24		w	x
Moerasvergeet-mij-nietje	Myosotis scorpioides	8	31	x	x	x
Oeverzegge	Carex riparia	8	49			x
Paardenbloem	Taraxacum officinale	9	43	x	x	x
Paarse dovenetel	Lamium hybridum	9	32		t	
Pijlkruid	Sagittaria sagittifolia	8	44	x	x	x
Pinksterbloem	Cardamine pratensis	9	17	x		
Pitrus	Juncus effusus	9	48	x	x	x
Ridderzuring	Rumex obtusifolius	9	12	x	x	x
Riet	Phragmites australis	9	50	x	x	x
Rietgras	Phalaris arundinacea	9	50	x	x	x
Rietzwenkgras	Festuca arundinacea	9	50		x	
Rode klaver	Trifolium pratense	9	24	x	x	x
Rode waterereprijs	Veronica catenata	8	35		w	x
Rood zwenkgras	Festuca rubra	9	50	x	x	x
Ruige zegge	Carex hirta	9	49	x	x	x
Ruw beemdgras	Poa trivialis	9	50	x	x	x
Scherpe boterbloem	Ranunculus acris	9	5	x	x	x
Schijfkamille	Matricaria discoidea	9	43	x	x	x
Slanke waterkers	Nasturtium microphyllum	7	17		x	x
Slipbladige ooievaarsbek	Geranium dissectum	9	27	x	x	x
Smalle weegbree	Plantago lanceolata	9	34		x	x
Smeerwortel	Symphytum officinale	9	31	x	x	x
Speerdistel	Cirsium vulgare	9	43	x	x	x
Spiesmelde	Atriplex prostrata	9	8		t	x

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	KFK	Fam	Est	2019	2020
Straatgras	<i>Poa annua</i>	9	50	x	x	
Struisgras	<i>Agrostis</i>	9	50		x	x
Timoteegras s.l.	<i>Phleum pratense</i>	9	50	x	x	x
Tuinwolfsmelk	<i>Euphorbia peplus</i>	8	26		t	
Varkensgras	<i>Polygonum aviculare</i>	9	12		t	x
Veenwortel	<i>Persicaria amphibia</i>	9	12	x	x	x
Veedelig tandzaad	<i>Bidens tripartita</i>	9	43	x		
Veldbeemdgras	<i>Poa pratensis</i>	9	50	x	x	
Veldereprijs	<i>Veronica arvensis</i>	9	35	x		
Veldgerst	<i>Hordeum secalinum</i>	7	50	x	x	x
Veldlathyrus	<i>Lathyrus pratensis</i>	9	24	x	x	x
Veldzuring	<i>Rumex acetosa</i>	9	12	x	x	x
Vierzadige wikke	<i>Vicia tetrasperma s.tetrasperma</i>	6	24	x		
Viltige basterdwederik	<i>Epilobium parviflorum</i>	9	25	x		
Voederwikke	<i>Vica stavia s stavia</i>	c	24		x	x
Vogelmuur	<i>Stellaria media</i>	9	11	x	x	
Vreemde ereprijs	<i>Veronica peregrina</i>	6	35		t	
Watergentiaan	<i>Nymphoides peltata</i>	8	110	x		
Watermunt	<i>Mentha aquatica</i>	9	32	x	x	x
Waterpeper	<i>Persicaria hydropiper</i>	8	12	x		x
Waterzuring	<i>Rumex hydrolapathum</i>	9	12	x		x
Witte dovenetel	<i>Lamium album</i>	9	32	x		
Witte klaver	<i>Trifolium repens</i>	9	24	x	x	x
Witte krodde	<i>Thlaspi arvense</i>	8	17		x	
Wolfspoot	<i>Lycopus europaeus</i>	9	32	x	x	x
Zachte dravik	<i>Bromus hordeaceus</i>	9	50	x	x	x
Zachte duizendknoop	<i>Persicaria mitis</i>	8	12			x
Zeegroene rus	<i>Juncus inflexus</i>	9	48	x	x	
Zomprus	<i>Juncus articulatus</i>	9	48		w	x
Zwanenbloem	<i>Butomus umbellatus</i>	8	117	x	x	x
Zwarte mosterd	<i>Brassica nigra</i>	7	17		x	

Verklaring codes

fam. = familie

KFK = zeldzaamheid (1 bijna verdwenen tot 9 zeer algemeen)

Est = inventarisatie D. Van Est

w = rond waterplas

t = tuingrond gestort

2019: 12 juni sectie 1 en 18 juni sectie 2, 3 + waterplas

2020: 15 juni

Insecteninventarisatie

Inventarisatie uitgevoerd op 15 juni 2020

Insecten waarnemingen	Wetenschappelijke naam	Familie	2019	2020
Altica spec.?	Altica spec.?	bladhaantje, kever		x
Atalanta			x	
bladwesp onbekend	?	bladwesp		x
bladwesp onbekend	?	bladwesp		x
Blauwooggrasmot	Agriphila straminella	nachtvlinder		x
Cantharis spec.?	Cantharis spec.?	weekschildkever		x
Chorthippus biguttulus-groep	Chorthippus biguttulus-group	sprinkhaan		x
Dagpauwoog	Aglais io	dagvlinder, rups		x
Dertienstippelig lieveheersbeestje	Hippodamia tredecimpunctata	kever	x	x
Donacia marginata	Donacia marginata	rietkever		x
Ectemnius continuus?	Ectemnius continuus?	graafwesp		x
Gamma-uil	Autographa gamma	nachtvlinder		x
Gewone grasmot	Chrysoteuchia culmella	nachtvlinder		x
Gewone oeverlibel	Orthetrum cancellatum	libel		x
Gewone snipvlieg	Rhagio scolopaceus	snipvlieg		x
Grasbij?	Andrena flavipes?	bij		x
Grasjager	Leptogaster cylindrica	roofvlieg		x
Grote keizerlibel	Anax imperator	libel		x
Grote langlijf	Sphaerophoria scripta	zweefvlieg		x
Klein koolwitje			x	
Kleine moeraswapenvlieg	Oplodontha viridula	wapenvlieg	x	x
Kniptor onbekend	?	kniptor, kever		x
Lantaarntje	Ischnura elegans	waterjuffer	x	x
Ongeklekte snipvlieg	Rhagio immaculatus	snipvlieg		x
Rietkruisspin	Larinioides cornutus	kruisspin		x
Ruigtelieveheersbeestje			x	
Rups Kamillevlinder			x	
Snorzweefvlieg	Episyrphus balteatus	zweefvlieg		x
Strekspinn onbekend	Tetragnatha spec.	strekspinn		x
Stro-uiltje	Rivula sericealis	nachtvlinder	x	x
Terrasjeskommazweefvlieg	Eupeodes corollae	zweefvlieg		x
Veelstippig Aziatisch lieveheersbeestje		kever		x
Viervlekkig aziatisch lieveheersbeestje		kever	x	
Vlieg onbekend	?	vlieg		x
Vroege glazenmaker	Aeshna isocles	libel	x	x
Zevenstippelig lieveheersbeestje	Coccinella septempunctata	kever	x	x
Zwarttip-smalboktor	Paracorymbia fulva	boktor		x

Colofon

Alle foto's in dit jaarverslag zijn gemaakt door Ben de Kruijff. Fotomateriaal mag niet zonder toestemming van de maker worden overgenomen of gepubliceerd.

Stichting Weidevogelbeheer Eiland van Schalkwijk
 Emailadres: info@wevs.nl
 Website: <https://www.wevs.nl>

Jaarverslag opgemaakt door Esther Christenhuis
 13 maart 2021

